

Inte bara om och för krigsbarn

Premiär för Klaus Härös nyaste. Svek och försoning i gripande finländsk-svensk film.

FILMEN

Äideistä Parhain

Den bästa av mödrar

Finland/Sverige 2005

Regi: Klaus Härö

Manus: Jimmy Karlsson,

Kirsi Vikman, Veikko Aaltonen,

efter Heikki Hietamies roman

Foto: Jarkko T. Laine

Musik: Tuomas Kantelinen

I rollerna: Topi Majaniemi,

Marjaana Maijala,

Maria Lundqvist,

Michael Nyqvist, Esko Salminen,

Aino-Maija Tikkanen,

Kari-Pekka Toivonen

1:48 f11

★★★★☆

■ Den bästa av mödrar bygger, löst, på krigsbarnet **Heikki Hietamies** roman. **Veikko Aaltonen** har i tiderna överfört romanen till filmmanuskript, svenska tv-dramaturgerna **Karlsson** och **Vikman** har i sin tur bearbetat manuset och finlandssvenska **Klaus Härö** har skickligt och begåvat skapat en gripande film av texerna.

Nioåriga **Eero** (**Topi Majaniemi**) skickas 1944 till Sverige efter att hans pappa (**Kari-Pekka Toivonen**) stupat och medan mamman (**Marjaana Maijala**) är bruten av sorg.

FRÅN DEN TÄTA björkskogen någonstans i Finland kommer **Eero** till de vida viddernas och öppna havets Skåne. Men i den stora svenska öppenheten finns också en slutenhet.

Nya mamman **Signe** (**Maria Lundqvist**) vänder ryggen till (hon hade väntat sig en flicka). Hon har svårt att komma överens med den otacksamma pojken som tror att han är på semesterresa, och pratar oförståeligt. Hon bär på en egen stor sorg. Pappan **Hjalmar** (**Michael Nyqvist**) försöker blidka hustru och samtidigt vinna **Eeros** förtröende. **Hjalmar** har en känsla för rättvisa som för **Eeros** del är på gott och ont.

Maria Lundqvist, mest känd från sin serie **Sally** i Sveriges television gör en beundransvärd rollprestation, och "Så som i himmelen". **Michael Nyqvist** gör sig trovärdig med trevligt utstuderat små medel. Skådespelarna lyser överlag. Också elvaåringen **Topi Majaniemi**.

Finland har en svag tradition på barnskådespeleriområdet, och utan **Klaus Härös** blick och känsla för barn och barndom, hade **Eero**-rollen förblivit mycket tunn. **Vuxna Eero**, **Eero** i dag (**Esko Salminen**) klipps in med vissa mellanrum, han förklarar känslan av svek, att inte vara älskad av någon, att inte kunna lita på någon. **Esko Salminen** gestaltar en osäkerhet och **Aino-Maija Tikkanen** är den äldriga modern som inte vet varför hon har dåligt samvete.

Eero försöker, och lyckas, nå försoning med sin biologiska mamma, och på **Signe**-mammans begravning inser han, när han läst mammornas brevväxling, att alltför mycket var missförstånd.

EERO ÄR ETT av de över sjuttio-tusen barn som skickade till Sverige (Danmark och Norge), och filmen behandlar ett ämne man tigit med tills nyligen, relativt. En teveserie för barn om barnen finns, och framför allt **Eira Dammerts** ypperliga och starka dokumentärfilm **Krigsbarn** från 2003.

Vad **Dammert** berättade då, nämligen att det största sveket för mångt barn var att bli tillbakaskickad, att på nytt mista sin mamma, och att Finland, och Sverige, trodde att lösningen var riktig, då i situationen 1944, och året efter, medan vi i dag skulle dra oss för att separera barn från deras föräldrar, allt det visualiseras i Härös gripande fiktion.

Temat är befriat från tid och rum: se barnet, i den lilla förpackningen finns en stor själ

Klaus Härö, 34, med hyllade och rosade "Elina som om jag inte fanns" 2002, tror på bilden,

Premiär i dag. **Eero** i ett öppet landskap, i Skåne, övergiven, längtar hem trots kriget i Finland. **Klaus Härö** förstår barn och skådespelare, här elva åriga **Topi Majaniemi**.

förstår att berätta visuellt, han kan utnyttja tystnaden, men musiken är påträngande, skapar berättarmässigt fel känslöstämningar. Och så mycket finre är han att han i sin lyrik måste väva in melankoli.

Filmen är inte en barnfilm,

men bör ses också av barn och ungdom. Överallt finns övergivna, och sådana som känner sig övergivna, och mobbade, barn som vuxna. Och svikna, och de som tror sig ha blivit övergivna. Enligt Härös livssyn är försoning det viktigaste. Enligt Härös

filmsyn är den enkla men gripande berättelsen det viktigaste. Nutid, då, och före det, är skickligt återgivet i snygga färger eller i stiltigt svartvitt. Varje bild är riktigt komponerad och späckad med betydelser.

KRISTER LINDBERG